

TENTAMEN MEDICUM,
INAUGURALE,
QUÆDAM COMPLECTENS
DE

2

Morbis ex Graviditate Pendentibus.

QUOD,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GULIELMI ROBERTSON, S. S. T. P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Præfeci;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimæ FACULTATIS MEDICÆ decreto,

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

K

GULIELMUS LECKY,

HIBERNUS.

Societat. Chemic. et Chirurg. Obstetric.

Soc. Extraord. et Præses Annuus.

Soc. Physic. Sodalit. Honorar. et ad acta Edenda ab. Electis.

Rite maturos aperire partus

Lenis Ilithyia, tuere matres.

HORAT.

For you ye delicate I write, for you

I tame my youth to Philosophic cares,

And grow still paler by the midnight lamps.

ARMSTRONG.

Ad diem 25. Junii, hora locoque solitis.

EDINBURGI:

Apud BALFOUR et SMELLIE,

Academiae Typographos.

M,DCC,LXXXVII.

THE NEW YORK
LIBRARY
OF THE
CITY OF NEW YORK

Acquired by the
City of New York
from the
Library of the
City of New York

Acquired by the
City of New York
from the
Library of the
City of New York

Acquired by the
City of New York
from the
Library of the
City of New York

Acquired by the
City of New York
from the
Library of the
City of New York

Acquired by the
City of New York
from the
Library of the
City of New York

Acquired by the
City of New York
from the
Library of the
City of New York

Acquired by the
City of New York
from the
Library of the
City of New York

Acquired by the
City of New York
from the
Library of the
City of New York

Acquired by the
City of New York
from the
Library of the
City of New York

Acquired by the
City of New York
from the
Library of the
City of New York

Acquired by the
City of New York
from the
Library of the
City of New York

Acquired by the
City of New York
from the
Library of the
City of New York

Viris Eximiis

In agro Catherloughensi degentibus ;

Imprimis

BEAUCHAMP BAGENAL,

ARMIGERO,

DE DUNLECKNY,

Qui plurima beneficia in ~~rac~~

Su

~~De~~osque variis temporibus

Contulit ;

THE LANCET

IN THE LANCET

OF THE LANCET

OF THE LANCET

THE LANCET

OF THE LANCET

OF THE LANCET

OF THE LANCET

OF THE LANCET

OF THE LANCET

OF THE LANCET

OF THE LANCET

OF THE LANCET

Proximo,

RICHARDO BUTLER,

EQUITI BARONETTO,

DE GARRYHUNDUN,

Senatoribus Hibernicis,

Ille nuper, hic nunc,

Qui patriae constanter consuluerunt,

Rectoque de tramite nullis artibus

Detorquendis;

Examine

RICHARD BUTLER

EDUARD DANCETT

DE GARYHUNDUN

Examine

the paper, the name

Qui patitur committere cogitationem

Regone de cramine nullis actibus

Examine

Denique;

Suo carissimo consanguineo;

Amicorumque optimo,

J A C O B O L E C K Y

DE K I L L N O C K,

Viro vitae integerrimae,

Qui in hospites benignitate,

In amicos integritate,

Et erga omnes morum suavitatem,

Summum omnium amorem conciliavit;

Hoc tentamen suae

Tanquam virorum observantiae,

Grati animi et aestimationis,

Pro testimonio offert

A U C T O R.

E M E N D A N D A

Pag. 8. lin. 22. pro	divexum	lege	devexum.
10.	10.	in	inter.
ib	25.	not	non
13.	1.	oblectenda	oblectanda.
16.	3.	propterea	propter.
ib	5.	tractanda	tractandae.
ib	ib	ut	at
19.	14.	obligatis	oblegatis.
21.	6.	utile	utilia.
23.	14.	affectibus	effectibus.
25. ad inum	pag. 24.		pag. 22.
30. lin. 5. 6.	vitriolicum		vitriolicus.
ib	8.	roboratur	roboretur.
33.	3.	esset	esse.
ib	6.	aboriatur.	oboriatur.
34.	4.	recumbet	recumbat.
37.	6.	lecta	lecto.
38.	6.	varias	varices.
40.	21.	exiliis	auxiliis.
41.	16.	gignenda	gignendae.
ib	21.	medela	medelae.
44.	25. post	Prognosis pone :	
49.	4. pro	affixere	affixere.
50.	19.	hi	ne.
51.	17.	debilitate	debilitati.
52.	8.	quavis	quavis.
ib	24.	decidac	deciduae.
53.	7.	necessaria	necessario.
55.	12.	circa	cura.
ib	18.	sit, vita	sit vita,
ib	25.	illi qui	illis, qui.

Mrs Chatterley as a small token
of Gratitude for her particular atten-
tion & Friendship & with warmest wishes
from her happiness from Willm Lecky

TENTAMEN MEDICUM;

INAUGURALE,

QUÆDAM COMPLECTENS

DE

Morbis ex Graviditate Pendentibus:

P R O O E M I U M.

MECUM in hac inaugurali differtatione; istos solummodo morbos, qui vel ex utero sub graviditate ampliato ortum trahunt, vel ejusdem praegnantis proprii sunt, percurrere statui; nil autem mihi cum istis, qui fortuito, et incerta origine inter in utero gestandum oriantur, tales enim quod ad causas omnino diversi sint. Quiaque mulieres inter gestandum omnibus forte, qui sub dio grassantur; morbis obnoxiae sunt, ut iis, qui graviditatem molestant faciunt, ni me hoc modo continerem, semitibus meis excederem longe.

Inter dijudicandum annon concipiatur, dubii tantum et difficilis se objicit, quantum a judicio suo pro-

A

ferendo

ferendo timidum et cautiorem medicum fere absterreat; contra autem, tot tantaeque verisimilitudines in medicis scriptis de eadem re prostant, quot sufficient, ad famosas et probro dedecoratas reddendas mulieres istas infelices, de quibus forte ab audacibus vel incautis judicetur; ab iis scilicet, qui nec praesentia nec infecutura perpendentes rite, quaecunque artis medicae professores temere aut ex credulitate absone in medium attulere, arrectis auribus accipiunt; ut vero an praegnans sit quaecunque, an aliter dijudicans medicus, et valde caveat, et decenter audeat, nimis mandari et inculcari non potest; quae enim erroribus implicant non desunt multa et varia.

Ut propositum exigam, quodam ordine infecutura digeram; eo nempe, qui quanquam a solito discrepans quodammodo, hic maxime convenire videtur.

1mis, Quae signa praecipua certissimaque gravidari jam coepisse monstrant, recensere statui.

2do, Prophylaxin proponere.

3ti, Diagnosin versare.

4to, Mala conceptionem rectius insequentia, raroque post mensem quintam se prodentia, tractare.

5to, Istaque mensibus quinque elapsis abortiri solent, quaeque ex utero aucta mole sua, varias functiones turbante, oriuntur.

CAPUT PRIMUM.

SECTIO PRIMA.

Ista quae in utero concipi indicant.

1. **U**TCUNQUE in obscuro lateat, qua ratione, quoque processu, graviditas inchoatur; et quanquam fere omnino, quae ad eam pertinent, philosophorum maxime insignium acumen effugisse videntur; quanquam insuper positiones, quasi prorsus inter se discrepantes, de hac re nomina Lewenhoeck, Buffon, et Harvey, celebrarunt in cassum; patent nihilominus, quandocunque contingit satis ejus effectus, a signis cito supervenientibus; nec in quovis plus, quam in humano genere illa notanda: Conceptionem doctus quidem auctor * definiens, habuit esse occultum istud quod sentitur, quandocunque embryon informis adhuc, matri suae adnectitur: De istis quae talem conjunctionem indicant hic quidem differendum.

2. Quando jam profluxura sunt menstrua, facilius in utero concipiunt mulieres, hoc autem apud barbaras magis quam apud cultiores certum; forsitan quia posteriores luxu et deliciis, apud foeminas quascunque
con-

* Berdoe Inquiry into the influence of the electric fluid.

conceptioni adversis tantum indulgent: Nonnulli physiologi, quod quandocunque foecundaturum coeatur, et a mare, et foemina (matre vero futura praecipue,) quoddam percellens, et insolito more jucundum percipitur, dixerunt; hoc tempore quidem in tubis Fallopianis et ovariis haud levis mutatio; horrerique interea nonnihil adnotavit venerandus senex Cokus*; adjiciens necnon stridere dentes, articulos et alia foeminae quasi convelli, et uterum quodammodo torpere; haec ut virginum propria recensuit; quodque crassis tale nil percipitur. Quae olim hujusmodi monuerat Hippocrates, inter Boerhaavii aphorismos illustrandos ulterius adhuc stabilivit illustris Van Swieten†; adjiciens quod multae a seipso curatae non solum ex istis indiciis quando conceperant, sed quando parturae erant, fere ad amussim didicerant.

SECTIO SECUNDA.

3. Multa alia, Hippocrate auctore, serius obvenientia, diutiusque manentia, observari possunt, nempe, quod subsidit vultus; quod oculi quasi cavati; quodcunque eorum interea albidum fuerat, fusco et livescente; quod lentigines in ore conspiciuntur; quod insuper vinum, et omnis a carnibus confectus cibus, fastidiuntur; cardialgia interim molestante, et saliva largius

* In libro suo *πρὶ Σαρκιν*.

† Comment. in Boerhaav. Aphorism.

largius proritate * : Et ab istis praecipue annon grava sit aliquae conjicere videtur : Quoniam vero et fastidium et nausea non gravidis contingant varie, hujusmodi omnia, nisi tremor et febris † aliquid subsint, incerta esse non sine causa adnotavit ; circa hoc tempus plerumque aliquantulum, leviter vero, menstruales fiunt : Fluxu autem pauc² intra horas decedente ; Abdomen fere semper, praesertim infra umbilicum, ita detumere percipitur, ut postero die facile magis contrahatur indusum ligamine suo ‡ : Superveniunt deinceps talia, qualia hysterica existimari possint signa ; mane jejunae nausea male habentur ; quodammodo pallet vultus et contristatur, lachrymae nonnunquam stillant ; et saepe spasmus intestina corripuntur : Ventriculi haud raro munera deficiunt ; nec rite concoquitur cibus ; sique a plantis confectus, acescit.

4. Nec absimili more gustus saepe depravatur ; hinc appetit mulier insolita et aliena ; sique huic desiderio indulgeat, mala, calcem, cineres, gypsum muris oblitum, multaue alia prorsus absona, nonnunquam affectat : Cautè quidem ea quae non omnino non idonea sunt, iis concedenda : Mulieres enim in tali conditione vinum etiam immodice, non vero temulentas inde factas, hausisse accepimus ; quandam praecipue (sicut posteris reliquit illustris Van Swieten ||) halicum

* Πτερ Αφρογυ.

† Αφρογ. 61.

‡ Astruc de Morbis Mulierum.

|| Comment. in Boerhaav. Aphorism.

halicum sale conditorum mille et quadringena, incommodo vix inde accepto, inter gestandum comedis; eorundemque piscium cupiditatem ejus infanti fuisse: Eleganter revera a celebri nostro Professore Gregory* depingitur hic pravus appetitus, ejusdemque perhibetur ratio.

5. Solitis suis intervallis, praeterea, vix unquam menstrua promanant; fereque semper ex utero jam distenso, irritatio quae ad phlogisticam diathesin inducendam sufficit, aboritur; hinc pulsus durus; deductus sanguis pelle coriacea obtegatur: Irrequieta nunc et sollicita molestatur gravida, magisque adhuc, ingruente tunc accessione, sub noctem, mammae juxta idem tempus turgent, dolentque, subinde necnon (iis vero praecipue quae non antea Lucinae labores expertae sunt) areolae papillas cingentes fuscae quodammodo fiunt; ex ipsisque papillis, si comprimantur, serosus latex provenit: Juxta umbilicum dolor, et quasi vellicatio, nonnunquam percipitur: Signa hujusmodi plerumque ad quintum usque mensem perstant, tuncque subito nonnunquam, et syncope vel hysteria accidentibus, foetum (obstetricum sermone) vivum esse sentitur.

SECTIO TERTIA.

6. Talia sunt quae ex graviditate extrinsecus mutantur, quae vero intrus, quantum nobis innotuit, sunt.
uteri

* In suo Excell. Conspectu Medicinae Theoreticae, Pag. 335.
Vol. I,

uteri os, suis membranis occlusum; hincque gravidam esse quamcumque certissime dignosci adnotavit Galen*; quoniam vero ex inflammatione, aut schirro inducto idem contingat, os uteri hoc modo opertum tactu percipi non durum oportere, Hippocrates† rite admonuit: Hoc tempore fere semper non amplius menstrua profluunt; subinde autem forte a vaginae vasis per unum aut alterum mensem usque stillant; aut fortasse, etiamsi rarissime, quamdiu gestatur.

7. Mense quarto jam incipiente, fere uteri fundus pubis marginem ascendens superat; propeque symphysin ejusdem, aliquod durum, seu quasi plenum, tactum offendit: Quinto autem, praecipue si resupina sit mulier, fundus aequè ab isto loco et umbilico distat; septimo, umbilicum usque pertingit; octavo, eum et cordis scrobiculum interjacet; et nono, per spatium, quod interpositum erat, assurgens, sub ipso scrobiculo persentiri potest: Haecque omnia, abdomini extrinsecus digito appresso, deteguntur; Quantum res discrepant, cum gemini insint, vel cum tripliciter conceperit quaedam, constat ab hoc, quod uterus fursum tendit citius; quodque mensibus provectoribus durius est magisque tumens, juxta umbilicum et scrobiculum, abdomen.

8. Recensita nunc, quae saepissime aliquam esse gravidam indicare videntur; quoniam vero forte horum complura a diversis proveniant causis, et quoniam
anxietas

* Comment. in Aphorism. Hippocr.

† *Επι Αφωρων.*

anxietas quae sub tali conditione, dubitationem, quod ad futura, injiciat, haud leviter hujusmodi aegris sit nociva, ut quid et quale pro certo statuere licet, ulterius indagemus, parvi nequaquam est: Ut ideo plenius satisfaciatur, et ut magis animus requiescat mulieris, oportet eam, quamvis invitam, seipsam subjicere.

SECTIO QUARTA.

Tactui.

9. Multa experientia edoctus auctor * graviditatem inchoantem indiciis duobus nunquam fallentibus insigniri: Et quidem ista sunt foetus se commovens; idque, quid digito in vaginam, intestinumve rectum inserto, percipitur: Digitus vero in priorem, causa quantum ei juxta os tincae obfistitur (ut plerumque minus postquam concepit foemina, et vice versa) explorandi; in posterius quali figura sit fundus et adjacentia (in non gravida complanata aliquantulum existentia, aliter autem magis rotunda) disquirendi, inseritur: Graviditatem tactu, non nisi tribus elapsis mensibus, hanc artem exercens facile detigit: Tuncque hoc optime perficitur mane, urina et faecibus ejectis, et antequam cibus assumptus fuerit: Situs maxime convenit erectus, sic enim quodcunque magis divexum fit, quam si recumberetur: Si autem, septimum

* La Motte.

num circa mensem, cervix anterior per temporis aliquantulum digiti apice inter eam et os pubis adpre-matur, foetus caput leviter impingens, citoque retrac-tum sentietur : Non desunt autem multa, quae omnia tactu explorata, de his rebus, incerta reddant ; et propterea monitis sagacis Smellie* obsequentes, caute, quid dijudicemus, prospicere oportet ; nec unquam quae partum quam levissimo periculo afficiant impe-rare ; et praecipue, quando vita aut fama periclitan-tur, aut culpam praetegere, aut saltem ne ullam aspe-ram opinionem profferre debet.

SECTIO QUINTA.

Diagnosis.

10. Ad ista, quae jam graviditatem indicantia fue-re prolata, si respiciamus, forsitan diagnosis institui-ture quasi super vacaneum videatur : Quoniam vero hujusmodi dissertatio manca, nec numeris absoluta sine tali sectione judicetur, quosdam designabo morbos, quibuscum, ne hic confundatur periculum non omni-no deest : At hi sunt hydrometra, ascites abdominalis et sacculus, aut denuo schirrus uterum, tubos Fallopi-anos, vel ovaria obsidens : Ad hanc quidem distincti-onem rite efformandam haud parum conferrent, quae de istis malis professor noster illustris Cullen exhibuit

B

in

* Of Touching, Vol. I. pag. 113.

in sua nosologia methodica * : Graviditatis quidem ipsius notas in nosologiis suis Sauvages † Linnaeus ‡ et Sagar || perhibuerunt ; at, ut ne aliquid morer in praedicando quantum eorum quisque inter depingendam hanc conditionem meritus est, celebrem Vogel, nostrumque doctum professorem, rem tantum ex ipsa natura profluentem inter morbos enumerare, quam absonum fit, non latuit ; isti ideo in libris suis ad nosologiam pertinentibus praetermiserunt.

11. Ut accuratius adhuc in graviditatem et ascitem abdominalem distinguatur, tumorem in ista hydropis specie supra totum abdomen aequabilem esse adnotetur ; clariusque vel obscurius aliquid fluctuans detigi : Ab ascite vero faccato ovarii, eadem tumore, et fluctuatione in isto latere, ad quod morbosum pertinet ovarium, praesertim sentiendis discerni potest affectio : At quidem hoc non tam quod ad hydrometram facile : Rarissime autem, quia talis obvenit morbus, quiaque ex tactu resilet latex ejus, non inepte aliquid de ipsis rebus conjiciatur : Quod vero ad inter graviditatem omnigenasque hydropes dignoscendum, aspectus leucophlegmaticus, causaeque indoles remotae non leviter conferunt, adjiciatur : Provectiore insuper ascite, pressa, quanquam levissime, abdominis tegumina cedunt ; gravidae autem not ita : Insigni a nostro professore

* Synopf. Nos. Method. pag. 282. 280. 281. Vol. 2.

† ————— tom. 1. pag. 66.

‡ ————— 123.

|| ————— 270.

fessore Gregory * moniti sumus, quod in ascite, ut supra se habente, circa regionem epigastricam emphysematos plus minusve se in conspectum edit: Quae vero (si addere velis) hydropa et praegrediuntur et insequuntur, ab iis, quae graviditatis propria sunt recensita supra, longe discrepant.

12. Quantum inter schirrum et graviditatem discriminis sit, magis adhuc incertum saepe; tumor autem ex hoc oriundus durior, nec dolens, non raro praeter ipsum gestationis spatium solitum persistens, dum idem commoratur omni discrimen innuat: Difficilius adhuc tale habeatur negotium, si quando apud ovaria foetus resideat; sed etiam sic (modo quod foetus ipsius volumen in rationem ducas) gradatim, et solito more uterus mole augetur, humoribus, non aliter quam si ex natura conciperetur, genitalia appetentibus.

CAPUT SECUNDUM.

SECTIO PRIMA.

PROPHYLAXIS.

13. **Q**UONIAM in hac sectione ut abortui, malisque eum insequentibus, obstemus, praecipue consulendum est; ideo sub jove versari, exercitatio,

* Observat. in Aegrot. Nosocom. decumbentes.

tatio, affectus animi, victus, vestitusque, ut caute animadvertantur oportet: Foeminas gestantes ideo auras quam minime inquinatas respirare non parvi; appetendum propterea rus; et quoniam tali sub conditione exquisitus est odoratus, quaecunque olentia sint ingrata, aut summovenda sunt aut effugienda; aliter enim non raro nausea, evomendi nifus vehementes, et vomitus ipse, imo syncope, ab hujusmodi offensis aboriantur.

14. *Exercitatio.*—Vero nec modo nec gradu abnormis cuivis atque (an a consuetudine an ipsa natura) non incommoda, gravidæ convenit: Quod vero ad hoc, sicut adnotavit celeberrimus auctor *, multo magis impune exerceri rustici maritæ laboriosæ, quam laute viventi et urbanae, conceditur: Citra defatigationem ambulare, et nequaquam apud loca præcipita, saltare non autem diu aut vehemeter, ut res haud nullius momenti posterioribus imperanda sunt: Dum priores, sine ullo aut præsentis aut futuro incommodo, fere ad enixum usque solitos tolerant labores.

15. *Mentis affectus.*—A medicis in excitantes, et deprimentes dividuntur: Istæ quidem inter gestandum sibi haud levem attentionem vindicant: Si enim huc et illuc nimis aut temere progrediantur, dirissima forsitan signa, profluvia nempe immania, abortus, caeteraque mala, insequantur †. Colloquio jucundo, hilariorum joco, et caetu vario, ut placida servetur et tranquilla

* Cel. Van Swieten Comment. in Boerh. Aph. 1306.

† *Pew Pratique des accouchmens.*

tranquilla mens, oblectanda est idcirco, et reficienda quaecunque gravis; eidem nec non in plerisque, at equidem caute indulgendum: Quandocunque enim expectatur Lucina, quam mens sana et quieta nil magis foeminae prodest.

16. *Victus*.—Necnon, quia sub graviditate corporis omnia, ventriculus autem praecipue irritantur quam facillime, ut qualis sit non praetermittatur oportet valde; sumantur ideo digestu facilia, nec uno tempore affatim, sed, quamvis saepius, parce, ne, distenso nimis ventriculo, exoriatur nausea, capiatur cibus: Inter haec autem omnia, ad consuetudines, quae valuerint antea, respiciendum; non enim iis, quanquam exinde quaedam omnino non forsitan appetantur idonea, duriter aut aspere repugnandum; quanquam talia condimenta quoque, si iis antea fuerunt assuetae mulieres, et acre omnigenum, non nisi admodum caute permitti debent: Nec meraciora bibantur; nisi ut digeratur necessaria sunt quaedam incitamenta, at sedulo sub calidiore jove, qui potus aut lactis flos ex arte friget valde evitandus; scilicet, quia ex ejusmodi rerum usu, incommoda haud laevia saepe, imo abortus ipse provenire*.

17. *Vestitus*.—Praeterea, quia incertis valde consuetudinis paret statutis; et humanum corpus, praesertim vero muliebre, varie comprimens, varie nec leviter afficit, medico nequaquam curae non esse debet; aptentur idcirco corpori vestimenta, non iis corpus
tortum

* Vide Manningham Art. Obstet. Compend. pag. 65.

tortum haud raro futurum inde aut angustatum; praecipue ob formae, ut opinantur, elegantiam, thoraci nexili, talia quidem omni gestatione nociva sunt, sub initium, quia uterus in abdomine ascendente impediunt; hincque periculum ne abortet praegnans; idem vero magis adhuc multo, quando diutius gestatum est, nempe, ne inter ambulandum aut equitandum, casus, aut concussiones officiant, aut collisiones in locis frequentibus, aut denuo animi affectus, terror et trepidatio.

SECTIO SECUNDA.

Inter gestandum quid aut proficiat, aut aliter, sanguinis detractio.

18. Quoniam, praecipue ex menstruis cessantibus, graviditatem jam inchoasse cognoscimus, omnia, quae incommodo graviditatem comitantur, hinc pendere in animum induxere quidam, et propterea venaesectio, ut eximie utilis, large usurpata est: Eandem vero haudquaquam necessariam esse clare videntur, quae observavit Dr Lobb, monstrasse; ille enim, subductis calculis *, magnam materiae molem, sub gestatione in matris corpore ex necessitate extitisse, rite colligens, sanguinis gravidae quantitatem continue imminuendam

* Compend. of the Practice of Physic, pag. 89.

dam esse, proque plethora nocitura, exinanitionis periculum instare, nec foeminam in alia vitae conditione tantam sanguinis postulare, putavit; huc vero adijce quod, graviditate inuente, plerisque anorexia et nausea tam molestae sunt, quod cibus vix assumi possit; unde igitur plethora origo?

19. Aliis vero, quibus otiose degentibus, epulis frui lauteque vivere, affuetum fuit, plethoram mensibus primis non deesse vix disputandum; venaesectio propterea, abortus timore, forte non inutilis sit: Aliis denuo, quae facile irritantur, quas subito ira solet accendere, quibus tunc temporis vasa superficiem pertingentia tument, rubent et quasi rigent oris lineamenta, oculique suffunduntur, detractio sanguinis postulatur, quanquam interea non vexet aliquis morbus acutus, cujus omnino auxilians est ista operatio; rebus sic se habentibus, omni graviditatis stadio, ita ut quantum sat sit, depleatur, non praetermittenda: Scopum, quod ad hoc, revera facilius attinges, si sanguinem detrahas saepius, tempore autem quovis parce ab altero necnon aliquantulum distante: Quantum haec ratio proficit, quid scriptor * non rudis indicat videamus; inquit enim ille ‘Vis corporis melius ex venis quam ex ipsa facie aestimatur.’

20. Antiqui, ut Hippocratis † et Galeni ‡ testantur scripta, a gravidis sanguinem detrahi voce gravi reprobarunt:

* Celsus, lib. 2. cap. 10.

† Γυνή ενγαστρίῳ έχουσα φλεβοτομηθεῖσα ἐχτιτρώσκει δὲ πολλοὺς μαισὼν ἢ ἢ το μέρων; Αφορ. 31.

‡ Comment. in huncce aphorismum.

probarunt : Et equidem eundem usum nuperiores aliquot non minus repudiassse videntur ; sicut a scriptis solertis cujusdam auctoris *, cui propterea multa utilia ab eo prolata, quod ad modum, quo gravidæ aut puerperæ foeminae tractanda sunt, ars medica valde obligatur, discere licet : Apud autem ejus argumenta hoc est, quod si ipso initio adesset plethora eadem cito abiret quaedam res (ut revera istae non universae sunt naturae) hoc manifestant : Celsus vero audax non sine cautione, nec cujusvis auctoritate praecellendus, limites quosdam posuit, atque de usu aut abusu sanguinis detractionis jure nostram attentionem vindicat ; haec enim profatus est, ‘ Interest enim non quae aetas sit, ‘ necquid in corpore intus geratur, sed quae vires ‘ sint.’ Summatim igitur naturae conatibus nostros adjungere, ei vero nunquam obsistere maxime eligendum videtur : Quae huc spectantia celebris noster professor Hamilton edidit ex longa experientia profluxere. ‘ Although a rash and indiscriminate use of blood-let- ‘ ting is to be guarded against as a hazardous expe- ‘ dient, on the contrary, if prudently employed, it ‘ may often be the means of preventing abortion : It ‘ may be safely performed any time of gestation, and ‘ repeated according to the urgency of symptoms ; ‘ but small bleedings are always to be preferred to ‘ copious evacuations, which, in every period of ‘ pregnancy, especially in the early months, when ‘ the

* Cl. White on the management of pregnant and lying-in women, pag. 66.

'the hazard of miscarriage is greatest, should be avoided *.'

21. Si parum, quae in haec prophylaxi memorata sunt, profecere, nec eorum auxilio morbos effugit mulier, isti, qualescunque sint ordine quo oriuntur, tractandi: Incipiatur propterea ab iis, qui primis sub mensibus, in visceribus quibusdam cum utero et iis quae ad uterum pertinent, jam quodammodo affectis phlogosi consentientibus prognascuntur.

CAPUT TERTIUM.

SECTIO PRIMA.

Classis I.—*De morbis, qui initia graviditatis molestant.*

22. **S**IGNA ista morbida quae, postquam in utero conceptum est, se manifestare incipiant, quaeque raro diutius quam per quinque menses exinde commorantur, ab auctoribus plerumque sequenti ordine contingere dicuntur: Quanquam, ut fateor, hominum immensa varietas vix aliquam universam normam ponere nobis permittit; plerumque tamen hic

C

ordo;

* Outlines of Midwifery, p. 148.

ordo, haecque series, quo incommoda ista aut inter se conjunguntur, aut haec illa excipiunt, nempe,

1mo, Anorexia, nausea, et vomitus.

2do, Cardialgia, et diarrhoea.

3tio, Mammae tumentes, dolentes, et tensae.

4to, Deliquium, et hysteria.

SECTIO SECUNDA.

Anorexia, nausea, et vomitus.

23. Ab ipso conceptu haud raro ista mala, tam insigniter gravidas infestantia, exoriuntur, et una cum eodem incipiunt: Tantum in quibusdam valet nausea, quod omne esculentum respuitur; aliae vero, dum hunc aut illum cibum fastidiunt, utcunque gratum antea, avidissime eos, quos non gravidae omnino neglexerant, nunc appetunt; hoc mane et post cibum contingit praecipue; nonnullis hujusmodi affectio, quamdiu in utero gestatur, adest; plerumque autem quarto mense elapso cessat; renovato deinceps solito appetitu, orisque nitido colore, ubi pallor et squalor fuerant, florescente: Aliquando nausea, quasi maritima, immanis parumque haud raro medicinae auxilio levanda, inquietat. Tempora quibus signa illa recrudescunt, admodum ex corporum vario habitu pendent.

CAUSÆ.

C A U S Æ.

24. A maris semine fermentescente, sicque muliebri corpus male afficiente, apestiam provenire posse, quidam auctor ingeniosus * asseverare non dubitavit; quandocunque enim, secundum illum, natura aliquid magni momenti molitur, ventriculus nunquam facile digestionem perficit, sicut, e. g. cum nociva quaevis causa morbum illatura laborare incipit, usque ad tempus quo, devicto veneno illo, iterum se reficit: Alii autem † incommoda ista, ut chylus nimius minuatur, sapienter institui, nobis persuadere conati sunt; scilicet, quia, ut inquirunt illi, ejusdem tanta quantitas in primis mensibus embryoni tenerrimo tunc molisque admodum exiguae periculum est ne noceret: At conjecturis iis, utcunque plausibiles videantur, abligatis, causae sequentes origines agnoscere videntur.

1mo, Uterus, quaeque partes ad eum pertinent, cum ventriculo consentientes; talisque consensus, propter uteri affectionem, causa praecipua, et saepissime obveniens habenda est.

2do, Acria, sordes, aut saburra, primas obsidentia vias.

25. Quanquam, ut haec gignantur mala, non omnino necessaria videtur esse plethora; aliquid tamen hujusmodi sub initium revera in quibusdam obtinere, vix dubitandum est ‡. Ex hac causa, etiam si sanguine
large

* Johnson, System of Midwifery.

† Astruc de Morbis Mulierum.

‡ Cl. Hamilton Praelect.

large saepe, temereque detracto, varia adferantur incommoda, ex eodem usu rite habito, multa et inter ea abortus evitetur.

MEDENDI RATIO.

26. Ut respiciantur causae remotae, hic maxime momenti est: Anorexia, nausea, et vomitu levibus, vix medicamentis opus; quia plerumque aegrae levamini erit paulo diutius solito mane lecto se continere: At vero, cum signa vehementius ingravescent, sedulo iis obviam eundum, ne ex nausea et vomitu, diutius commorantibus, laedantur quae organa chylopoietica nuncupantur, adeo ut in primis viis saburra abundet: Quando saevior corripuerit morbus, conveniunt quae sequuntur medendi consilia.

1mo, Ut irritandi facilitas minuatur,

a Refrigerantibus,

b Sedantibus.

2do, Ut sordes ventriculum, et intestina molestantes ejiciantur,

a Emeticis,

b Catharticis,

c Absorbentibus.

3tio, Ut corpori suae vires reficiantur,

a Aëre puro, salubri, frigidulo,

b Victu lautiori, et nutriente,

c Exercitatione,

d Ex chalybe paratis,

e Cortice Peruviano,

f Balneo frigido.

27. Refrigerantium quidem praecipua sunt acida omnigena, sales medii, et metallici: Inter haec maxime videntur utile esse acidum vegetabile, et alkali fixum ita adhibita, ut in ipso ventriculo effervescent.

28. Ad sedantia, si gravior est morbus, nosmet recipere oportet: Ex illis maxime pollet opium, solidum vel fluidum, ore assumptum; aut, hoc modo parum conveniente, ut enema injiciatur: At si, ut non raro accidit, opium ore sumendum, sub omni forma fastidiatur, hyoscyamum usurpari debere moniti sumus*: Celeberrimus quoque Professor Hope†, quem nuper defunctum desideramus, pulverem valerianae haud raro, quum etiam opium parum profecit, commoda praestituisse, experientia comperit.

II.—*Saburra et sordes nocivae summovendae.*

29. *Emeticis.*—Quoniam medicamenta vomitum cientia haud levia incommoda infligere multi totis viribus contendere, praecipue, si diutius graviditate incipiente, usurpata fuerint; ea commendare absonum forsitan videatur; at revera ea, quod ad hoc consilium perficiendum, si leniora sint, felicissimos effectus edidisse, experientia comprobatum est. Omnium huc spectantium

* Edwards dissertat. de Morbis Gravidarum.

† Praxis in Nosocom. Edinensi.

tantium ipecacoanha merito optima, et caeteris anteponebatur.

30. *Cathartica*—Vero, non nisi quae solummodo alvum liquent, usurpanda: Atque an plethora obviam ire, an sordes expellere velimus, juxta utilia sunt; maxime vero ex his utilia radix seu tinctura rhei, cremor tartari, sal. Glauberi, iterum iterumque, pro re nata, usquedum rite cieatur alvus, usurpata.

31. *Absorbentia*—Quandocunque aliquid acre tubo alimentario inesse suspicari licet, in usum vocantur, pulveres testacei, sicut creta praeparata, testae ostreorum, cancrorum chelae vel oculi; magnesia vero praecipue, salem medium genitura, indeque alvum solutur, utilia sint.

III.—*Ut corpori suae vires reficiantur.*

32. Corpori autem salubri aëre puro et frigidulo redintegrandae vires; tantum supra, nempe in prophylaxi de commodis aëris talis, quod ad gravidas, prolatum est, ut ne aliud hic adjiciendum *, quam, si in urbe degat mulier, in rus migret, et deinceps loca quam maxime salubria habiter; de victu necnon idoneo, et exercitatione, sat memoratum est †.

33. *Ex chalybe paratorum*.—Praestantissima et tutissima videntur esse sal martis, et rubigo chalybis; quae vel cum pulvere diaromaton Pharm. Paup. conjuncta,
vel

* Vide pag. 11. hujus dissertationis.

† ——— ib. et seq.

vel sub forma tinct. martis administrari possunt: Quantum ut tonicum medicamentum pollet ferrum, nunc adeo innotuit, quod plura de eo differere supervacaneum esset.

34. *Corticis Peruviani.*—Nobilis istius medicamenti faustae felicesque effectus, quod ad corporis vigorem renovandum, nemo hodie ignorat; quidam revera olim ejusdem calumniabantur usum, incusantes quantitatem ingentem sumendam, antequam, ut tonicum, corpus afficiebat: Nuper autem cortex ruber, ab insula Sanctae Fe * ad nos transectus, dotibus suis eximiis hanc insimulationem prorsus refellit.

35. *Ex balnei frigidi.*—Remediis supra memoratis adjuncti, affectibus, plethoram graviditatis incipientis non esse, quidam † argumentum desumpserunt; nostrum quidem non hoc; at quae secunda ab ejus usu, aquarum cum quibus ferrum commiscetur, corticis Peruviani et exercitationis profluxerunt quantum habendum est, fat monstrarunt.

SECTIO TERTIA.

Cardialgia et diarrhoea.

36. Istae quidem affectiones haud raro graviditatis initia comitantur, et insigniter molestae sunt: A ventriculo,

* Vide Skeete on red and quilled bark.

† —White on the Management of lying-in women.

triculo, exquisitè ipso sentiente organo, nuncquē prae-
ter solitum, propter consensum qui inter eum uterum-
que obtinet, facile irritandum oriuntur: Earundem
quoque posterior, ut causam suam agnoscere videtur;
irritandi facilitatem, simili consensu in tubum alimen-
tarium ab utero delatam: Doctissimus noster Professor
Cullen mentionem fecit morborum quorundam, vel
ab his partibus et intestinis inter se consentientibus,
vel ex nexu inter intestina caeteraque corporis inter-
cedente, auctam in iis actionem inducentium *.

RATIO MEDENDI.

37. Quod ad has affectiones sublevandas, sequentes
rationes sese nobis obviam ferunt: Prior vero haec
duo generalia postulare videtur consilia.

1mo, Ut proclivitati ad acorem gignendum occur-
ramus.

2do Ut ventriculo tonum suum restituamus.

Haec vero consilia posteriorem respiciunt,

1mo, Ut intestinorum irritandi facilitatem tollamus:

2do, Ut intestina illaesa a quovis acri servemus.

3tio, Ut iisdem tonum reddamus.

38. 1mo, Acori vero gignendo optime absorbenti-
bus obsistitur, quae quidem in (31.) omnia, nisi ob di-
arrhoeam magnesia excipiat, usurpare licet; an cum
aqua

* Vide first lines of the practice of Physic; tom. iv. pag. 26.

aqua calcis, an, quando aegrae facilius cuivis irritanti parent, cum opio commisceantur.

39. 2do, Eadem remedia ac quae in pag. 20 et sequente recensentur, ventriculo solitum suum vigorem conciliabunt.

Ut intestinorum irritandi facilitatem tollamus.

40. Intestinorum vero facilitas irritandi opio praecipue sublevabitur: Eximiae quidem adversus talia incommoda illius dotes, maximumque auxilium; at hic, propter elegantiam ejus, liceat mihi sententiam illustriissimi Cullen citare: ‘It is only by taking off irritability that opiates are useful in diarrhoea; and, therefore, when the disease depends upon an increased irritability alone, or when, though proceeding from irritation, that irritation is corrected or exhausted, opiates are the most useful and certain remedy: And, though opiates are not suited to remove an irritation applied, they are often of great benefit in suspending the effects of that irritation, whenever they are violent*.’ Ut hoc medicamentum potius liquidum quam solidum adhibeatur, monuit celeberrimus Home †.

41. Ut illaesa intestina a quovis acri servemus,

Duo medicamentorum genera proficient; absorbentia nempe, ut supra †, adjecto aut opio aut calcis aqua; vel potionibus spissantibus, sicut oryzae decoc-

D

to,

* Vide first lines of the Practice of Physic, tom. iv.

† — Principia Medicinae, pag. 157.

‡ — Pag. 24. hujus Dissertationis.

to, vel clysmatibus emollientibus ex plantis, amylo, aut oleo confectis, acrimonia obtundatur.

Ut intestinis suus vigor concilietur,

42. Praestant cortex Peruvianus, quae ex ferro parantur, thea chamaemeli, saepius assumpta; haec enim mirum in modum putredini obstant*.

SECTIO QUARTA.

Mammae tumentes, dolentes, et tensae.

43. Sub provectiori graviditate nonnunquam mammae tument, dolent, tensaeque fiunt; etenim quando mulieres prava consuetudine abductae, et formae consulentes, vestimentis arctis se induunt, talia incommoda saepe in mammis oboriuntur; quae quidem, secundum quosdam auctores† ingeniosos, a sanguine eo propter suppressa menstrua propulso originem ducant, quamvis in vestitu nil culpa fuerit; scilicet, quia arteriae mammarum et epigastricae, hae in illas mutuo hiant, quodcunque in utero, aiunt isti, abnorme sit, cito in mammis sentietur: Illustris autem Professor Monro‡ hanc opinionem sat refellisse videtur; ista enim vasa non nisi ad extremos eorum ramulos jungi contendit;

* Vide Principia Medicinae ut supra.

† Boerhaave, Whytt, aliique.

‡ In suis excell. praelect. de re anatomica.

contendit; et quod sequentia contingerent, si inde penderet affectio haec; viz. epigastrica arteria intercisa prorsus obsisteretur, ne lac mammis afflueret: 2do, Arteria femorali compressa, lac restitueretur: 3tio, Musculo recto pressio ejusdem nimiam copiam cohiberi necesse esset: Horum vero, quoniam ne ullum experientia comprobavit, opinionem ille respuit; et asseverat, quod quando ante partum secretio cessat, mammae, citius quam aliqua alia glandula, afficiuntur, simili more ac exhalationi per cutem repressae vicario organo sunt renes.

MEDENDI RATIO.

44. Haec signa levia plerumque existentia, vix unquam eo affurgent, ut medici auxilium postulent; sed, nisi diu arcta constrinxerunt vestimenta, circa mediam graviditatem evanescere solent; si vero aliter se res habeant, quae leniter alvum solvunt usurpanda; fomenta calida applicanda; mammae oleo aut unguento simplici inungendae, et panno laneo obtegendae; aut, si in plethoricis aliquid inflammationis se ostendat, antiphlogistica usurpanda, vel etiam mittendus sanguis.

SECTIO QUINTA.

Deliquium et hysteria.

45. Quandocunque istis malis fortuiti casus, terror, et animi affectus ortum praebuere, haud raro insequitur abortus; si vero juxta tempus, quo *vivus* sentitur infans, contingant, ad uterum, extra pelvis limites se ampliantem, et ulterius ascendentem, ea adscribi debere verisimile est; at quidem ex causa hac levia proveniunt, non diu commorantur, nec periculum adferunt: Huic graviditatis stadio praecipue adjungitur tristitia, animique depressio; quia, utero facile nunc irritato, nervi ubique simili modo se habent; hinc, et corpore et animo in eandem conditionem tractis, ex rebus quam minimis oriuntur turbae.

C A U S A E.

Deliquium recta induci solet,

1mo, his, quae nauseam et vomitum cient.

2do, Vestimentis arctis, nimisque constringentibus.

Hysteria autem,

1mo, his, quae animum valde arripiunt, ut ira, gaudio, &c.

2do, Stimulo peculiari, quem distensio impertit; aorta descendente, a quovis viscere (sicut nunc ab utero) compressa.

D I A G.

D I A G N O S I S.

46. Ut hysteria quantum ab epilepsia, isto vehementi morbo, discrepat, hic notetur, non supervacaneum: Discrimen autem vix latebit, si animum advertamus ad sensum globi hysterici se in abdomine volventis, et ad agitationes sub hac tam maxime variatas; adhuc necnon quod vehementer plangitur, pectore iterum iterumque pugnis percusso; ad urinam largam, et limpidam, atque ad suffocationem.

M E D E N D I R A T I O.

47. Hic, ut causis, quamdiu deliquium inducens, earum actio restat, adversetur oportet; ut necnon vestes, quantum res sinunt, laxae sint: Aromaticis jucundis, deliquium, si a primarum quavis causarum oriatur, optime summovetur; horum praecipuum est cinnamomum; magisque adhuc illius pulvis vino immixtus, aut ejusdem tinctura; caeterae enim potiones hinc paratae*, quamvis cinnamomo fragrent, non aequae vires reficiunt, aut vigorem organo cuilibet impertiuntur. Cortex aurantiorum quoque et citrinorum refocillant, et appetitum cibi languentem adjuvant; uvae Corinthiacae gelatae, et cydonites, aut quod ejusmodi ex spina acida conficitur, variis, ut aromatica varie

* Vide Van Swieten.

rie jucunda sunt : Si aliquid ulterius postulatur, debilitati occurrere tentandum est (26.) etiamque systematis mobilitati ; hocque molientes eodem spectamus, ac cum hysteriae accessioni obstare conamur ; conveniunt ideo varia antispasmodica, ut opium, aether vitriolicum, castor, moschus, succinum ; eorum necnon tincturae ; at hae parce sunt administrandae, quia emmenagoga sunt : Deinceps ut roboratur corpus (26.) consulendum.

48. Enumeratis nunc malis, quae graviditati inchoanti, et ad medium ejus stadium progredienti, adesse solent, restat ut incommoda quaecunque sub ea obveniant, varie sicut res varientur, curanda esse adnotemus ; praesertim quia (sicut celeberrimus noster Professor Hamilton, qui in obstetricis quodcunque tetigit ornavit, monuit quod) quando, nervis exquisite sentientibus, delicatula est gravida, sanguis nequaquam nec ullo modo detrahendus : Convenit hic cibi nutrientis assumptum saepius pauxillum, cardiaca, aer purus, colloquia jucunda, fabulaeque, exercitatio non molesta ; haec et alia, quaecunque sint, pro re nata, varianda : Denique, ne nimis sentiat aut facile irritetur gravida, et ut secunda revocetur valetudo, labor impendendus.

CAPUT QUARTUM.

SECTIO PRIMA.

Classis II.—*Provectioris graviditatis morbi.*

49. **I**STI quidem morbi ex situ gravidi uteri mutato plerumque pendent, aut oriuntur; quia nunc mole ampliatus, idem vicina comprimit viscera: Multo plus doloris ii adferunt quam priores; hincque non solum valde incommodi, sed periculosi sunt. Mala quae graviditatem incipientem molestem reddere solent, vix aliquid unquam praeter abortum minitantur; at iis, quae provectiorem, saepe ipsa succumbit mulier, una cum ejus infante: Et haec quidem sequenti ordine plerumque oriuntur, nempe,

1mo, Dysuria, ischuria, et alvus adstricta.

2do, Uteri retroversio.

3tio, Haemorrhoides, affectiones hydropicae, et varicosae.

4to, Dorfi, et lumborum dolores, colica, spasmi.

5to, Tussis, dyspnoea, vomitus.

6to, Accessiones comitiales.

7mo, Sanguinis ex utero profluvium.

8vo, Abortus.

SECTIO SECUNDA.

Dysuria, ischuria, et adstricta alvus.

50. Urinae quidem organa, et intestina haud levi incommodo afficientes, plerumque incipiunt, et postrema, praesertim una cum uteri aucta mole, progreditur; priores circa tertium mensem fere incipiunt, et deinceps majores aut minores perstantes, cum quinto definunt.

C A U S Æ.

51. Gravidæ, quia vesicae uterus tam vicinus est, ea mala subeunt; etenim, utero multum ampliato, vesica non amplius rite expanditur; cervix ejus comprimitur, nec solitam directionem servat; sed, quod ad corpus vesicae, inclinatur, et hinc urina sistitur. Incipienti quoque graviditati, quando pelvis cavum jam complevit uterus, nec hætenus pubem supra se protrudit ejus fundus, idem incommodum nonnunquam adest; sæpius autem molestat, quando uteri cervix in vaginam descendit, at præcipue eas, quibus antea uterus prolapsus est, et vagina oppleta. In tabulas relatum fuit *, quod aliquando catheter inseri non possit, et quod, utero in situm suum redacto, urina solito nixu pro-

* Levrett sur les Polypes.

profliueret : Audiuimus insuper tumores, vesica urina repleta, et utero compressa, in inguinibus, et perinaeo exortos esset * : Si quando graviditate inchoante, urinae pauxillum, utero intra pelvin manente, non redditur, stimulo est ; et ni ejiciatur, quum jam ea distenditur vesica, ischuria forte aboriatur : Utero magis ampliato, tubum alimentarium aliquid pati, et, ut magis eo repletur abdomen, magis comprimi insequetur ; ast in tenuioribus intestinis, quia quodcunque continet magis quam in crassioribus liquidum est, ingestis facilius transitus ; et, quoniam in tenuibus praecipue absorbetur, alimenta, antequam crassiora pertingant, duriora fuerint facta, necesse erit ; atque ad hanc causam adscribenda illa, in graviditate proVectiori, pertinax alvi adstrictio, quae vix unquam abest ; quaeque, nisi summoveatur, non solum, quia valde obstruit, grauidae incommodi, sed periculi multum adferat † : At eadem, reuera ventriculi peculiarem conditionem, et ardorem sicut febris nunc invalescentem, ut causas agnoscat forsitan.

RATIO MEDENDI.

52. Vix unquam, si ad ea attendatur rite, quae sub graviditate urinae organis officiant, multum laedent ; sed non omnino summovenda, donec uterus marginem

E

pelvis

* Acta Chirurg. Paris.

† Vide Van Swieten Comment. in Boerh. Aph. 1301.

pelvis superavit, et ossibus ilei suffulcitur: Mulieri in hac conditione debet esse curae, quoties miſturitur, urinam reddere, ne ſit incerta alvus; ſi quando dolor urget, aut moleſtia, recumbet illa; fatigatio et loca frequentia evitentur; crebro corporis ſitus mute- tur; manibus quoque, quandocunque meiunt, ven- trem ſublevent oportet gravidae, aut ligamento ca- veant *, ne veſica comprimatur; vel forte ut miſturis acclinetur corpus ſat ſit; quia hoc modo abdominis viſcerum pondus magis anteriora, minusque uteri fun- dum premet: Deficientibus vero his omnibus, ad fo- menta regioni veſicae admota, et cathetera confugi- endum.

53. Idoneo regimine ſaepe, ne moleſtet adſtriſta alvus, ſat cavere poſſumus; aut, ſi adſit talis affectio, ei occurratur. In uſu ſint propterea quae laxantia maxime convenient; inter quorum praecipua habea- mus fructus maturos, magnefiam, eclygmata lenientia, tartari chryſtallos, ex ſulphure parata, et oleum rici- ni: Quoniam vero ſaepe alvum dejicere graviditati non conveniat, clyſmata emollientia, et lubricantia, in eorum locum ſufficere, vult quidam ſolers ſcriptor †. uſurpatis antea peſſis, quae rectum inteſtinum ſtimu- lent, et colon praeterea ad contractionem cieant.

S E C.

* Vide Mauriceau traité des maladies femmes groſſes.

† Van Swieten comment.

SECTIO TERTIA.

Uteri retroversio.

54. Uterus retrorsum vertitur saepe, nec sine periculo insigni, quando, quod urina non amplius profluit, idonea cura non animadversum est: Magna attentione dignum hoc, in offis sacri cavum devexo uteri fundo, et tincae ore supra pubem elato *: Hinc tumor aliquando tantum externus, quod etiam tactu percipi possit; et hinc inter rectum et vesicam uteri corpus arcte, nec facile dimovendum fit impactum: Uteri ipsius necnon mole multum aucta, et faecibus atque urina praeter modum accumulatis (etenim ipsa urina nonnunquam usque ad 18 libras congeritur) in situm suum redigere uterum saepe medicos non penes; dehinc (si res sic se ferant) penitus urina fistitur; nec raro inde vesica rumpitur; febris quoque, inflammatio, et gangraena uterum corripientes, insectae haud raro sunt, et eas excipit aut delirium, aut forte nervorum contractiones, aut etiam mors ipsa.

55. De *eventu* quomodo augurandum est, maxime indicat vesicae ipsius et intestini recti conditio †; vix etenim, si ista deplere possumus, aliquid timendum;

fi

* Clar. Hamilton Praelectiones.

† Cel. Young et Hamilton,

si vero non, omnino aliter: De hac quidem re quodammodo fuit disceptatum*, abortato enim (auctore cel. Young†) infante, aliquando non periit mater; multa autem exempla, prorsus (quod ad eventum) contraria, auctores memorarunt.

MEDENDI CONSILIA.

Quae quidem non obscura sunt; hic enim indicatur,

1mo, Ut quodcunque utero in suum locum restituendo obstitit, amoveatur.

2do, Ut ipsi utero situs suus recuperetur.

3tio, Ut quae ab eodem retrorsum verso proveniant mala tollantur.

56. 1mo, Rectum et vesica faecibus et urina distendentibus, partes necnon inflammatae et tumentes, utero praecipue in suum locum redigendo obstant: Impedimentum primum, iteratis injectionibus, (53.) et secundum sicut in (52.) memoratur, summovendum: Sanguinis missione, fomentis, semicupio, alvo laxata, quiete et recumbendo, inflammationi et tumori obviam eundum.

57. 2do, Quando uterus in locum suum redigendus, in genua et cubitos reclinet mulier, capite in pulvinar demisso; operationem adjuvabit unus aut alter digitus

* Illustr. Hunter.

† Praelect. Academicae.

digitus in rectum insertus; ut a pube retrahatur os tincae, sit vis admota aequabilis et regularis; primo levis, deinceps, et caute, auctior, donec quod optamus absolvitur; postea conamur,

58. 3tio, Mala quae ab utero retroverso proveniunt tollere: Hicque aegrum lecta affigi convenit; sedulo quoque usquedum supra pelvis marginem ascendit (tunc enim non amplius periculum) uterus ne rectum et vesica distendatur, praecavendum est: Quando sub pertinaciori morbo, nec urina subduci, nec uterus in locum suum restitui potest, vesicam juxta pubem fodicare*; aut si hoc parum proficiat, instrumento *trocár* dicto in uterum impulso, abortum inducere†; vel denique, incisu ejus symphyfi, pelvin ampliare‡ propositum est: Noster autem celeberrimus Professor Hamilton||, priora duo ista proposita nil polliceri, sed horrorem injicere; tertium et matri, et suae proli vitae servandae, aliquid spei afferre adnotavit: At ei quidem objiciatur, quod tali incisione pelvis secundum ejus diametron transversam non conjugatam ampliatur.

S E C.

* Lynn. Med. Observat. and Inquiries, Vol. IV.

† Hunter eodem loco.

‡ Sigault.

|| Outlines of Midwifery.

SECTIO QUARTA.

Hemorrhoides, affectiones hydropicae et varicosae.

59. Quod ad haemorrhoides, hydropicas et varicofas affectiones; plerumque inter gestandum haemorrhoides tumentes sunt; extra spincterem ani protusae, ut varias conspiciuntur, et dolorem pulsantem, caloris sensum et febrem (secundum quosdam *) secum adferunt; nil vero febris adesse iis, asseverant alii †: Ægra ex his irrequieta, et nonnunquam crebris et largis sanguinis profluviis obnoxia est; etiam si aliquando praegressis ne ullis indiciis, inter parturiendum, recto intestino compresso, tantum tumoris ab iisdem exoritur, quod rupturae periculum non abest; adeo necnon hinc dolores qui partui adsunt exasperantur, quod mulier prae timore non rite enititur.

60. Hydropicae et varicosae affectiones plerumque, cum jam fere per septem menses gravida fuit mulier, nascuntur: Molestia insigni, et magno incommodo, nequaquam vacant; at non valde timenda sunt, quamvis pudendi labia admodum oedemate afficiantur, et quid partum infecuturum est ambigatur: Auctor enim haud obscuri nominis ‡ certiores nos fecit, se
nunquam

* Vide Storck Annum Medicum.

† — De Haën Rationem Medendi.

‡ — La Motte Traité des Accouchemens.

nunquam illas aut inter gestandum, aut parturiendum infligere mortem observasse, nisi sanguinis magna profluvia accederent, nervorum contractiones, aut alia insolita.

C A U S Æ.

61. Ab utero, haemorrhoidales, iliacas, hypogastricas, aliasque venas comprimente, et sanguine ab istis partibus propterea tardius revector, hae affectiones plerumque oriuntur.

2do, Causae iisdem sit quoque adstricta alvus.

3tio, Victus plethoram inducendo lautior.

4to, Vel denique aliquid magna quantitate sanguinem in vicinas partes propellens, ut quando ad rectum catharticis potentibus, aliisque huiusmodi, sanguis magna quantitate demittitur.

R A T I O M E D E N D I.

62. Quia in graviditate provectiore, a causa fixa saepe ista incommoda proveniunt, nisi, alvo laxata, mitiora reddantur, nil restat, ut balsamo capaiabae ore assumpto; sanguine detracto, qua ratione res postulent, vel ut totius corporis plethora, vel cujusvis partis inflammatio sublevetur, fomentis cataplasmatibus ex plumbo et emollientibus, ut, pro re nata, aut tumor

pro-

profligetur, aut ad suppurationem alliciatur; alia quoque partibus admovenda sunt, oleum palmae cum pulvere gallarum, unguentum simplex cum laudano liquido; aut lacte addito, decocti communis vapores foveant: Si vero tumores ulterius augmentur et partum impediendum minitantur, hirudines aut scalpellum in usu sint, non autem nisi supra recensita talem usum prorsus necessarium reddiderint: Vix unquam tumores oedematosi eo progrediuntur, ut fodicari postulant, cito enim post partum fere subsidunt; si ut incommoda leniantur necessarium, ad aegrae conditionem ratio habenda; conveniunt enim, si plethorica sit, sanguinis parvae detractiones; si debilior, cardiaca caute usurpata, ut et sanguis circumeuns acceleretur, et absorptio promoveatur: Exercitatio autem semper cis defatigationem idonea est.

63. Varices, siquando magnae fiunt, et dolent, ut summoveantur, exinanitiones parcae erunt utiles: Si partes laxatae fuerint, iis astringentia et styptica admoveantur, et eadem ligamento in suo loco continentur: Ex huiusmodi autem exiliis maxime efficax est ligamentum in spiram convolutum, quia aequabili modo sursum omnia comprimit; aut denique tibialia arte ligata.

S E C.

SECTIO QUINTA.

Dorsi et lumborum dolores, colica, spasmi.

64. Eas praecipue, quae non antea fuerunt gravae, adoriuntur; et forte quidem abortui causae sint: Ex utero, mole ejus jam aucta, vicinas partes, istisque deinceps transversum septum comprimantibus, oriuntur; scilicet, quia exinde tendines, a septo transverso ad lumbos se porrigentes, atque et rotunda uteri et lata ligamenta distenduntur: Crura et femora plerumque, nonnunquam vero ventrem spasmi arripiunt, noctuque saeviores sunt; his origini sunt auctus uterus nervos magnos, dum ad inferiora extrema descendunt, comprimens, atque rotunda uteri ligamenta extensa. Si quando dolores isti, et spasmi colicae signa inducant, si quae aegra aut plethorae, aut, quantum dignoscere possumus, inflammationi gignenda opportuna sit, si in profecta graviditate valde comprimatur, vel si geminata fuerit conceptio, admodum timenda, quia inflammatio uterum, et viscera adjacentia corripiens, aut accessiones comitiales, vix nisi in lethum abiturae, forte insequantur. Medela hic regimen antiphlogisticum, et sanguinis iterata detractio, ut a quibus praecipuum expectandum est auxilium, conveniunt: Ea vero mala, quae alvum liquant, victus tenuior leviora reddunt, aut ex opio parata subinde usurpata, sopiunt. Spasmis quando immanes exagitant, sangui-

nis pauxillo misso frigus, situsque corporis mutatus (sicut postquam decubitus fuit ambulatur) alicujus spatii levamen adferre, et quae ex opio parantur irritationi cuiusvis occurrere solent.

SECTIO QUINTA.

Tussis, dyspnoea, vomitus.

65. Ex utero, graviditate provectiori, ampliato, et abdominis viscera fluctuantia, ventriculum vero praecipue comprimente, originem suam ducunt: Quia enim, septi transversi descensu impedito, angustetur thorax necesse est, priores duae affectiones, tussis vero praecipue, irritatione hinc inducta, oboriuntur.

QUOMODO LEVANDAE.

66. Sublevandae sunt eadem exiguis sanguinis de tractionibus, alvum leniter dejicientibus, ex opio paratis, victu tenui et cibo concoctu facili: In lecto necnon, quantum fieri potest, erecta sit foemina, nec desint aerae cubiculum perfiantes.

S E C T I O S E X T A.

Accessiones comitiales,

67. Quando gravidas corripiunt, admodum metuendae sunt; eas enim pessima insequi solent: Quaecunque tenera aetate nervorum distensionibus laborant, hujusmodi malis maxime sunt, cum in utero gestant, obnoxiae: Quae non antea fuerunt gravidae, iisdem magis infestari solent; vel quando insolita magnitudine est foetus, vel dupliciter aut tripliciter conceptum est, ingruunt; etenim, rebus sic se habentibus, uteri fibrae tantum distenduntur, quod nonnunquam etiam cedunt, et dilacerantur: Accessiones istae capitis dolore immani, cruciatu ingenti, oppressionis sensu circa praecordia fere praegressis, at interdum, nullo signo eorum adventu augurando, adoriuntur: Ab iis quidem in ultimis graviditatis mensibus vix aliquae immunis *.

C A U S A E

68. Sunt, 1mo, Irritatio, qua infans se ex quovis pravo situ liberare conans cerebrum agitat, nec cessare postea finit.

2do,

* Cel. Hamilton Praelect. de re Obstetrica.

2do, Exinanitionis illa conditio, quam sanguinis magna profluvia, aliaque hujusmodi debilitantia, inducere solent.

3tio, Vis externa utero illata.

4to, Mentis affectus: Nec forte defint, etiam iis quae non gravidae sunt, alia quae fortuito incidentia, epilepsiam in non gravidis inducunt.

69. Si diagnosin statuere velimus, prospiciendum est imprimis, quo modo inter hysteriam, huncque morbum multo magis pertinacem et formidandum, discernatur: Hystericae quidem accessiones, hujus multo mitiores sunt; sub iis non spumatur; situ corporis non variantur, et iis pulsus arteriarum minor, debiliior, et magis creber est; easdem nil magni detrimenti sequitur; et ipsae medendi hysteriae rationi solitae cedunt: In hanc insuper mulieres robustae et vigentes incidere solent, dum illi tenerae et facile irritandae sunt opportunae *. Subito necnon comitiales accessiones incidunt, aut, si praemoneatur, id plerumque sicut in (67.) memoratur, contigit; adde huc, quod in epilepsia non tantum variantur, et magis uniusmodi sunt motus † ex nervorum distensionibus pendentes; et quod, quae in (46.) memorata sunt, huic distinctioni auxiliabuntur.

70. Prognosis quantum periculi epilepsia intendant, quamdiu ejus accessio commoratur, et quoties redintegratur, indicabunt; nec praetermittenda quamdiu
gravida

* Cl. Hamilton Outlines of Midwifery, pag. 167.

† Cel. Cullen Praelect. de Hysteria.

gravida fuit quaevis; qui corporis habitus; aut quomodo, vires remittente morbo, se habeat; accessiones enim quas exinanitiones, magna sanguinis profluvia externa vis illata, aut uterus laceratus, inducere solent, fere semper in lethum definunt: Ex iisdem quoque in ultimis majus quam in primis mensibus periculum.

QUOMODO SUBLEVANDÆ.

71. Quia comitiales accessiones (noltrum nunc negotium) ex consensu quodam ortum ducunt, istae, sicut alii graviditatis provectioris morbi, non penitus tolli, sed quodammodo sublevari possunt: Hucque tria praecipue conferre videntur; nempe ut perpendatur.

1mo, Quantum progressa fuerit graviditas.

2do, Qui sit gravidæ habitus corporis.

3tio, Quae causa remota.

Statutis iis, medendi consilia proponere licebit, atque deinceps remedia sint ea, quae vel,

1mo, Accessione decedente,

a Plethoræ obsistant; aut

b Irritationi, vel

2do, Accessionem ipsam ita curare, ut

a Ipse morbus tollatur.

72. Quod ad plethoram summovendam, epilepsiae ab aliis causis, quam quae in (68.) memorantur, oriundae, medendi rationem spectare oportet: Perpendantur

dantur ideo semper, quae iis adsunt; at non ex memoria elabantur quae, in (70.) recensentur, nempe ut quodcunque, in circum agendo sanguine fuerit, propter causas jam recensitas, et plethoram gignentes, abnorme tollatur. Huic consilio praecipue respondent sanguinis non parca (quia hinc os tincae multum laxari solet *) detractio, alvus soluta, et refrigerantia; si vero, his praemissis, nausea nunquam cesset, ut emeticum lene, at vero caute, usurpandum, forte idoneum sit †.

73. Ut irritatio obsistatur, varia pro corporis habitu postulantur; quando enim facile irritatur, aut spasmi laceffere solent, ad demulcentia clysmata nosmet, fomenta calida, et balneum tepens, recipere oportet; adjiciantur quoque ex opio parata; aut, si haec in ventriculum injecta parum convenient, in anum injiciantur; castoreus quoque et moschus inter hujusmodi auxilia praestantissima memorare licet.

74. Quod ad accessionem ita tractandam, ut ipse penitus fugetur morbus; quamdiu sentiendi facultas laborat, et veternus adest, ad ista quae alvum subducentia stimulant, in rectum injecta confugiendum, epispasticis et rubefacientibus inferioribus extremis interea admotis; nec nullius momenti, si saevior sit morbus, femicupium, saepe et diutius usurpatum, ut tincae os dilatetur.

75. Uri-

* Cl. Hamilton Praelect.

† ——— Outlines of Midwifery.

75. Urina, si quando in vesica congeratur valde, instrumento cathetere dicto educenda: Si vero urethrae os internum calculus forsitan obfideat, idem retro pellendus, si magis externus, extrahendus: Mors autem plerumque hunc morbum, utero lacerato inductum, fere confestim sequitur.

SECTIO SEPTIMA.

Sanguinis ex utero profluvia.

76. Haud raro ipsum abortum praegrediuntur, propter erectum situm, qualis inter ambulandum, et menstrua *, humano praecipue generi molesta, oriri videntur incommoda haecce: Graviditatis forsitan cuilibet stadio ista se adjungant; at in magis profecta graviditate, non solum ne infans, sed ipsa quoque mater, pereat, timendum est, si profluvia sint largiora, crebriusve obveniant; variare solent enim et quantitate et tempore, per quod perstant, et levissimis causis fere omni stadio proritari solent; at quidem saepius, incipiente graviditate, inter primum et quartum mensem contingunt; profectioni inter quintum septimumque †.

CAU.

* Illustr. Van Swieten comment.

† Outlines of Midwifery.

CAUSÆ REMOTÆ.

77. Variæ hæc, at forte sequenti modo in ordinem digeri possunt; viz. in eas quæ,

1mo, Ubique corporis sanguini circumactò vim auctam, majoremque velocitatem impertiuntur:

2do, Quæ in ipso utero, eique adnexis partibus, idem præstant:

3tio, Partium quarundam solarum affectiones:

4to, Debilitas:

78. 1mo, A cibo stimulant, aut non facile concoquendo; liquoribus meracioribus, ardentibus, aut utcumque fermentatis; morbis acutis; animi affectibus excitantibus; nisu vehementi, an tussi, vomitu, sterminatione, singultu, exercitatione quacunque corporis inter saltandum, equum regendum, &c. ingenti; medicamentis acerbis, ut quæ alvum vehementer, urinam, menstrua, aut vomitum cient; venere immodica, similibusque, sanguis vim auctam majoremque velocitatem accipiat.

79. 2do, In utero et partibus ei adnexis, distensione nimia, foetu valde se movente, aut insolita magnitudine existente, idem inducatur; ut et, si pravus ejus situs vel geminis aut pluribus gravatus uterus, a spasmo denique, inflammatione, schirro, polypo, et ejusmodi compluribus, talis oriatur conditio.

80. 3tio, Laborant vero partes et affectio dicitur localis, quando brevius, aut deforme corpus, aliquid disrumpitur, umbilicalis chorda in nodum colligitur,

uterus

uterus laceratur, calculi urinae exitum impediunt, faeces induratae diutius morantur, placentae situs, pondus, aut conditio morbida, arcte circumdata fuerit vestimenta, aut affixere vulnera.

81. 4to, Debilitas vero et laxitas, quae ad uterum pertinent, aequae ac corpus universum, timore, moestitia, et animo demisso, deprimentibus nempe affectionibus, exinanitionibus nimis (an in intestinis, cute, aut vagina, oriatur huiusmodi aliquid) inferri possunt.

Variae istae causae diutius aliterve manentes, et saepius rariusve contingentes, originem praebent.

CAUSÆ PROXIMÆ.

82. Quae nil aliud est praeter caducae membranae aut placentae pars, ab uteri interni superficie separata, et quaecunque eas hoc modo separari faciant, ut remotas causas habere licet.

DIAGNOSIS.

83. Uteri ore patulo haec profluvia ab ipsis menstruis dignoscere licet plerumque; adde huc, quod sanguis in iis largius et rapidius profluit; quod magis deficiunt vires, quodque magis doletur, dum sanguinis speciem insolitam exhibet, circa lumbos atque ventrem angitur, et flaccescunt mammae.

G

PROG.

P R O G N O S I S.

84. Hodie prorsus statutum videtur, quod, quo propior, profluvii istis contingentibus, partus, eo periculum majus; et hoc quidem majus adhuc, quo saepius ista oboriuntur, quo largius effunditur sanguis; quocirca lumbos, et ventrem magis doletur; et quo magis subito flaccescunt mammae: Quanquam revera subinde, jam nova graviditate, incommoda haecce molestant, nec tamen impeditur, quo minus per solitum debitumque temporis spatium gestetur.

M E D E N D I R A T I O.

85. Quod ad hanc sequentia postulantur; viz.

1mo, Ut circumacti sanguinis vis minuatur:

2do, Ut vasa, quae sanguinem effundere solent, constringantur:

3tio, Ut debilitati, ejusque effectibus obviam eatur:

86. Ut illorum primum consilium rite perficiatur, quiescat, quantum fieri potest, aegrotata; recumbat idcirco, ni sanguinis devexo pondere gravetur uterus, et sanguinis profluvium, compresso eo, inducatur: Hocque conveniet praecipue, si robusta sit et plethorica mulier; sique plenus et durus arteriarum pulsus. Sanguis necnon detrahatur oportet, et fumantur ex opio parata; frigidulus sit aër; tranquilla mens et corpus;

pus; victus tenuis et levis; summatimque, omnino convenit regimen antiphlogisticum: Ut sanguis vi magis aequabili et regulari propellatur, conferent quae nauseam aut vomitum cient; sedantia, (28.) refrigerantia (27.) et epispastica.

87. 2do, Ut vasa sanguinem effundentia constringantur, utilia erunt frigus et styptica, an ex fossilibus an plantis parentur; eaque sunt acidum vitriolicum, alumen, gummi kino, sanguis draconis, interne sumpta, et terra Japonica: Nec nil adjuvabit, si acetum frigidum et aqua gelida lumbis, et externo ori, applicentur: Aqua frigida, sal ammoniacus crudus solutus eidem parti in vesica adhibitus, per tempus diuturnum frigus non discedere finit: At interea ista quae fortuito obveniant, remotaeque causae observentur.

88. 3tio, Ut debilitate ejusque effectibus obiam eatur, ad ea quae (a 32. ad 35.) memorantur, quia hanc exinanitionem plerumque irritandi facilitas insignis comitatur, atque debilitas ingens, quam jucunda sequi nequaquam solent, ut aegrae vires reficiantur, nosmet recipere oportet; omnino autem aliter se habeat res, si plenus sit aegrae habitus et manifesto plethoricus; istiusmodi enim convenient quae leniter alvum dejiciunt, et regimen refrigerans.

89. Quando prope est partus, si ingens et formidandum incidat profluvium, sique tantum, ut ipsam manum accipiat, os tincae pateat, infans quam maxime autem cura et cautione educatur, puerperiumque perficiatur*.

S E C.

* Vide Rigby on uterine haemorrhage.

SECTIO OCTAVA.

Abortus.

90. Quem quidem vetusti, in graviditate incipienti, lapsum nuncuparunt, partum vero, in proVectiori, praematurum: Apud nuperiores autem istiusmodi vocabula obsoleverunt; restatque *abortus* solus: Definatur quidem hic foetus aut embryo justo citius exclusum. Mulieribus, quae, an natura, an quaevis alia causa illata, facile irritantur, aut hystericis contingere solet praecipue. In graviditate incipiente, ab octava nempe hebdomada ad duodecimam plerumque accidit; in proVectiori, a mense quinto ad partum usque. At ab eo nequaquam quovis gestationis tempore immunes sunt mulieres: Post mensem septimum, quia foetus tunc magnopere vivax est, expulsio talis non nisi profluvium nuncupatur.

91. Ante abortum subsidere solent mammae; detumescere per aliquod spatium abdomen; juxta lumbos et pelvin dolor et ponderis sensus percipi; ex utero sanguis, aut nonnunquam humor aquosus, profluere, interdum per aliquot dies non large, at subito augendus; et nausea deinceps, atque doloribus, quasi in partu, insequentibus, partim extruduntur quae insint; sique membranae deciduae, una cum iis, pars quaevis, non evitandus abortus*.

P R O G.

* Vide Outlines of Midwifery, Manganeti Bibliotheca.

P R O G N O S I S.

92. Periculi quantum ab abortu matri ex variis rebus instat supra (84.) memoratum est: Etenim in primis mensibus, quia in iis utero non arcte adjungitur infans, hoc leve est, at, graviditate progrediente, et ampliatis uteri vasis, sanguinis copia major in ea necessaria influit, ea ratione quia secundae laxantur; at quod ad hoc exceptioni est, siquando, antequam foras propellitur, mortuus fuerit infans *.

C A U S Æ.

93. Quia plerumque, quando menstrua profluxura essent, abortus contingit, cum eorum profluvio connecti videretur, accedentibus iis quae supra memorantur, inducatur autem abortus,

1mo, Membrana caduca non rite formata;

2do, Uteri vasis non perviis;

3tio, Villis in ovo deficientibus; ita ut uteri internae superficiei se non rite adungere possit;

4to, Vasis sanguinem vehentibus nimium distensis;

5to, Sanguinis coacti laminis caducam tunicam, et chorion verum interjacentibus, et obstantibus quo minus placenta rite augeatur, aut rite sanguis inter matrem et infantem communicetur: Et postremo, si quaevis ex consuetudine abortui obnoxia fuerit facta.

C A U-

* Vide Johnson's System of Midwifery.

CAUSA PROXIMA

94. Eadem est ac ipsius partus; irritatio, nempe, quae praegressa est, unde uterus et abdominis musculi contrahuntur.

OBSTANDI RATIONES.

95. Praeter eas quae in prophylaxi memorantur, quaeque non debent praetermitti, sunt:

1mo, Ut contractionem minuamus;

2do, Ut plethoram tollamus, aut eidem occurramus;

3tio, Ut irritationem mitigemus.

96. 1mo, Quiete corporis et animi, aëre sereno, idoneo corporis situ, uteri regione nempe elata, ne aut ipse aut abdominis musculi valide se contrahant, cavendum est; sique immodicus sit fluxus sanguinis, conveniet, quod in (87.) recensetur.

97. 2do, Venaesectione, et tenui victu, plethorae obviam eundum.

98. 3tio, Irritatio autem mitiganda antispasmodicis iis, quae hysteriae adversant, paratis ex opio, remotamque causam summovendo: Sicut in partu ipso tractanda mulier, nisi quod vix unquam ante mensem sextum, vis aliquid admovere convenit, nisi a fluxu matris insigne periculum instet: Oportet in primis mensibus, si membranas rumpere conveniat, admodum caveatur; propellatur enim forte foetus, at secundae diu postea commorentur, nec profluvium desinere sinant, quod aliter omnino desineret*.

99. Ut

* Vide Outlines of Midwifery.

99. Ut abortus evitetur, absint exinanitiones et plethora; at praevertendae aut amovendae causae remotae, et in meliorem vertenda uteri prava conditio; etenim non raro forte placenta diu retenta putrescat, et insequantur inflammatio, excoariatio, et gangraena; idcirco laventur nunc gargarismatis antiseptis, corticis Peruviani decocto, adjecto elixire vitrioli, partes: Atque, ut magis se placentam expulsurus contrahat uterus, ni largius sit profluvium, non inutilia erunt leniter stimulantia clysmata: Quia magis, quae semel abortarunt, huic malo sunt obnoxiae, in prophylaxi monita non levi circa sunt observanda.

100. Seipsas post abortum negligentes, multae perierunt; infirmatae plures adhuc evaserunt; in utero enim forsitan inflammatio cieatur, unde idem crassior nonnunquam evadat; et, ea affectione persistente, una cum dolore ad ligamenta et inguina se porrigente, vix toleranda sit, vita vel eam mors excipiat; aut forte albus fluor et debilitas non discessura insequantur.

—— Brevis esse laboro

Obscurus fio.

Antequam calamum deponam, accipiantur etiam vota mea sincera pro Academia Edinburgena, ejusque Professoribus celeberrimis, illis qui tam nitide, eleganter, et sapienter docent, cognitionemque medicinae per orbem terrarum late feliciterque diffundunt; diu vivant, et floreat, ut arti suae decori, et almae academiae honori esse persistent; dum ego eorum memoriam, quamdiu mei ipsius memor, grato animo et veneratione foveam.

F I N I S.

STANDARD TELETYPE

[The page contains extremely faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side. A large circular stamp or mark is visible near the top center.]

A circular ink stamp from the British Museum. The words "BRITISH" and "MUSEUM" are curved along the top and bottom inner edges of the circle, respectively. In the center of the circle, the text "OC 35" is printed. The stamp is slightly faded and has a textured appearance.

[The page contains extremely faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side.]